

UZASADNIENIE

Projekt ustawy wprowadza zmiany do ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.), do ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.) oraz do ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, z późn. zm.).

Konieczność dokonania zmian w ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego wynika ze zmian w przepisach Unii Europejskiej, do których należy zaliczyć w szczególności wejście w życie:

- 1) rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz. Urz. UE L 30 z 31.01.2009, str. 16, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 73/2009”,
- 2) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 65), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1122/2009”,
- 3) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1121/2009 z dnia 29 października 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 w odniesieniu do systemów wsparcia dla rolników, ustanowionych w jego tytułach IV i V (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 27), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1121/2009”,

- 4) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1120/2009 z dnia 29 października 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania systemu płatności jednolitej przewidzianego w tytule III rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1120/2009”.

Przyjęte przez Radę Unii Europejskiej rozporządzenie nr 73/2009 jest wynikiem, zakończonego w listopadzie 2008 r., przeglądu funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej (ang. Health Check). Zastąpiło ono rozporządzenie nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1782/2003”, dotychczas regulujące kwestie związane z przyznawaniem płatności bezpośrednich. Wyżej wymienione rozporządzenia Komisji są natomiast aktami wykonawczymi do rozporządzenia nr 73/2009.

Do podstawowych zmian, bezpośrednio wynikających z rozporządzenia nr 73/2009, należy zaliczyć:

- 1) uchylenie przepisów regulujących przyznawanie płatności do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne oraz związane z tym zakończenie stosowania pomocy krajowej do zakładania plantacji trwałych na cele energetyczne, a także pomocy państwa (pomoc o charakterze de minimis) do rzepaku przeznaczonego na cele energetyczne,
- 2) uchylenie przepisów regulujących przyznawanie związanej z produkcją części krajowych płatności uzupełniających dla plantatorów chmielu,
- 3) ustanowienie podstawy prawnej dla realizacji wsparcia specjalnego, o którym mowa w art. 68 rozporządzenia nr 73/2009,
- 4) zmianę odesłań do przepisów wspólnotowych przywoływanych w zmienianej ustawie:
 - a) odesłania do rozporządzenia nr 1782/2003 należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia nr 73/2009,

- b) odesłania do rozporządzenia nr 796/2004 należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia nr 1122/2009,
- c) odesłania do rozporządzenia nr 1973/2004 należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia nr 1121/2009,
- d) odesłania do rozporządzenia nr 795/2004 należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia nr 1120/2009.

Rozporządzenie nr 73/2009 nie przewiduje możliwości wsparcia upraw roślin energetycznych, a obowiązujące dotychczas w przedmiotowym zakresie regulacje, zawarte w rozporządzeniu nr 1782/2003, zostały utrzymane w mocy jedynie do końca 2009 r. Zmiana taka powoduje konieczność uchylenia przepisów krajowych stanowiących podstawę prawną do przyznawania tych płatności. Jednocześnie zgodnie z art. 97 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1121/2009, przetworzenie roślin energetycznych zebranych w 2009 r. powinno nastąpić do dnia określonego przez dane państwo członkowskie, lecz nie później niż do dnia 31 lipca 2011 r. Natomiast w stosunku do roślin energetycznych zebranych przed 2009 r. obowiązują przepisy dotychczasowe (art. 96 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1121/2009), co oznacza, że ich przetworzenie ma nastąpić do dnia 31 lipca drugiego roku po roku zbiorów.

W celu wdrożenia tych postanowień w zmienianej ustawie proponuje się uchylenie przepisów bezpośrednio regulujących ubieganie się o płatności do roślin energetycznych. Jednocześnie z uwagi na fakt, że przetworzenie roślin na cele energetyczne może odbywać się do dnia 31 lipca drugiego roku po roku zbiorów oraz że po wejściu w życie projektowanej ustawy mogą nadal toczyć się postępowania w sprawach o przyznanie płatności do roślin przeznaczonych na cele energetyczne zebranych w poprzednich latach, pozostałe przepisy, regulujące w szczególności przetwarzanie roślin na cele energetyczne, powinny mieć nadal zastosowanie do surowca zebranego do końca 2009 r.

W związku z powyższym w zmienianej ustawie proponuje się dodanie art. 1 pkt 1 lit. d i e, wskazujących, że uchylone rozporządzenie nr 1782/2003 oraz rozporządzenie nr 1973/2004 nadal mają zastosowanie do przepisów zmienianej ustawy w zakresie, o którym mowa odpowiednio w art. 146 rozporządzenia nr 73/2009 oraz art. 96 ust. 1 i art. 97 rozporządzenia nr 1121/2009, które to przepisy stanowią, że uchylane rozporządzenia, w kwestiach dotyczących m.in. płatności do roślin przeznaczonych na cele energetyczne, nadal mają zastosowanie w odniesieniu do płatności przyznawanych przed 2010 r. Ponadto proponuje się uchylenie:

- 1) w art. 7 ust. 3 zmienianej ustawy ustanawiającego warunki przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych,
- 2) art. 10 zmienianej ustawy dotyczącego zbioru i ustalenia ilości roślin energetycznych, dla których nie określono plonu reprezentatywnego – zbiór roślin energetycznych powinien nastąpić do końca roku, w którym został złożony wniosek, a więc dalsze utrzymywanie w mocy tego przepisu nie znajduje uzasadnienia,
- 3) w art. 15 ust. 3 zmienianej ustawy zobowiązującego ministra właściwego do spraw rolnictwa do ogłoszenia listy zatwierdzonych odbiorców i pierwszych przetwórców roślin przeznaczanych na cele energetyczne. Obowiązek corocznego publikowania takiej listy wynikał z art. 37 ust. 6 uchylonego rozporządzenia nr 1973/2004, który to przepis określał ostateczny termin tej czynności na dzień 15 grudnia roku poprzedzającego rok przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych. W przypadku braku możliwości przyznania płatności do uprawy roślin energetycznych od 2010 r., publikacja takiej listy stała się bezprzedmiotowa już w 2009 r., a tym samym dalsze utrzymywanie w mocy przepisów art. 15 ust. 3 zmienianej ustawy nie znajduje uzasadnienia. Jednocześnie proponuje się utrzymać listę jednostek dotychczas uznanych (art. 15 ust. 1 i 2 zmienianej ustawy) w celu zapewnienia prawidłowości przetworzenia na cele energetyczne roślin zebranych do końca 2009 r.,
- 4) w art. 17 w ust. 4 pkt 1 zmienianej ustawy zawierającego upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz do spraw rynków rolnych do corocznego określenia planów reprezentatywnych roślin energetycznych. Jednocześnie w art. 6 ust. 3 projektu ustawy proponuje się, aby zachować w mocy rozporządzenia dotychczas wydane na podstawie uchylanego upoważnienia, tak żeby mogły one mieć zastosowanie do kontroli przetworzenia roślin energetycznych zebranych do końca 2009 r.,
- 5) w art. 17 ust. 4a i 5 zmienianej ustawy zawierających upoważnienia dla ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz ministra właściwego do spraw rynków rolnych do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zagadnień związanych z przyznawaniem płatności do roślin energetycznych,
- 6) w art. 21 ust. 6 zmienianej ustawy regulującego zasady przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego,
- 7) w art. 30 w ust. 1 pkt 2 oraz w art. 30a w ust. 1 pkt 1, ust. 5 i w ust. 8 pkt 1 zmienianej ustawy regulujących zasady przeprowadzania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kontroli mechanizmów związanych z przyznawaniem płatności do upraw roślin energetycznych.

Jednocześnie należy utrzymać w mocy dotychczasowe przepisy regulujące kwestie związane z przetwarzaniem roślin na cele energetyczne, obejmujące zagadnienia wykraczające poza postępowanie w sprawie przyznania płatności do upraw tych roślin (np. kwestie związane z przetwarzaniem roślin na cele energetyczne). Dodatkowo w art. 2 zmienianej ustawy proponuje się zmienić definicję płatności bezpośredniej, wyłączając z tej definicji płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne. Wiele przepisów dotychczasowych dotyczących płatności bezpośredniej zostaje utrzymanych w mocy, lecz nie powinny one mieć dłużej zastosowania w stosunku do płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne. Jednocześnie należy ustanowić oddzielną definicję płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne, na potrzeby dalszego jej stosowania w tych przepisach zmienianej ustawy, które nadal będą stosowane (np. art. 17 ust. 4 pkt 3 zmienianej ustawy zawierający upoważnienie do określenia terminów dokonywania przez wnioskodawców, podmioty skupujące i pierwsze jednostki przetwórcze określonych czynności – rozporządzenie wydane na podstawie tego upoważnienia nadal będzie obowiązywało w stosunku do czynności związanych z przetworzeniem na cele energetyczne roślin zebranych do końca 2009 r.).

Ponadto w art. 4 projektu ustawy proponuje się ustanowienie przepisów, które pozwolą na stosowanie przepisów dotychczasowych, m.in. w stosunku do postępowań w sprawach o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy oraz płatności przyznanych przed dniem jej wejścia w życie.

W art. 5 projektu ustawy ustanawia się natomiast ostateczny termin przetworzenia na cele energetyczne roślin pochodzących ze zbiorów w 2009 r. zgodnie z obowiązkiem ustanowionym dla państwa członkowskiego w art. 97 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1121/2009. Proponuje się ustalenie najpóźniejszej dopuszczalnej daty, tj. dnia 31 lipca 2011 r.

Przepisy art. 90a uchylonego rozporządzenia nr 1782/2003 przewidywały możliwość zastosowania przez państwo członkowskie krajowej pomocy do zakładania plantacji trwałych przeznaczonych na cele energetyczne. Pomoc ta była ściśle powiązana ze wspólnotowymi płatnościami do upraw roślin energetycznych, których zniesienie spowodowało brak możliwości dalszego stosowania pomocy do zakładania plantacji trwałych na cele energetyczne. Polska zdecydowała o stosowaniu tej pomocy od 2008 r., co znalazło odzwierciedlenie w przepisach art. 1 pkt 3, art. 2 pkt 6c oraz art. 29a – 29d zmienianej ustawy. W związku z powyższym zachodzi konieczność:

- 1) usunięcia w art. 1 pkt 3 zmienianej ustawy (przez nadanie nowego brzmienia całemu art. 1), włączającego pomoc do plantacji trwałych do zakresu ustawy,
- 2) uchylecia dotychczasowych przepisów art. 29a i 29c regulujących przyznawanie pomocy do zakładania plantacji trwałych na cele energetyczne i wnioskowanie o tę pomoc,
- 3) zmiany w art. 29b ust. 1 dotyczącego zwrotu pomocy do zakładania plantacji trwałych oraz art. 29d pkt 3 dotyczącego przyznawania pomocy do zakładania plantacji trwałych spadkobiercy rolnika. Przepisy te powinny nadal obowiązywać po wejściu w życie projektowanej ustawy, jednak w dotychczasowym brzmieniu zawierały one odwołania do uchylanego art. 29a ust. 5, tj. do warunków przyznania pomocy do plantacji trwałych. Odwołanie to proponuje się zatem zastąpić określeniem: „(...) warunków określonych w decyzji w sprawie przyznania pomocy do plantacji trwałych (...)”, gdyż decyzja ta zawiera wskazanie tych samych warunków co uchylany art. 29a ust. 5.

Podobna sytuacja zachodzi w stosunku do pomocy państwa do rzepaku przeznaczonego na cele energetyczne (pomoc o charakterze *de minimis*). Pomoc ta jest przyznawana jedynie do tej powierzchni uprawy rzepaku, do której rolnik uzyskał płatność do powierzchni upraw roślin energetycznych. W związku ze zniesieniem płatności do upraw roślin energetycznych proponuje się również uchylenie przepisów art. 1 pkt 3, art. 2 pkt 6b oraz art. 7a zmienianej ustawy regulujących przyznawanie pomocy *de minimis* do rzepaku przeznaczonego na cele energetyczne.

W konsekwencji opisanych powyżej zmian w zakresie płatności do upraw roślin energetycznych, pomocy do zakładania plantacji trwałych na cele energetyczne oraz pomocy *de minimis* do rzepaku przeznaczonego na cele energetyczne jest konieczne nadanie nowego brzmienia przepisom art. 3 ust. 2 (wprowadzenie do wyliczenia), art. 5 ust. 1, art. 22 ust. 1a i 6 – 8, art. 24c, art. 25 ust. 1 i 6, art. 27 ust. 1 i 3 – 7 oraz art. 38 i 39 zmienianej ustawy.

W zakresie dotyczącym płatności do chmielu projekt ustawy przewiduje uchylenie przepisów regulujących przyznawanie płatności związanej z produkcją.

W kwietniu 2004 r. zakończono tzw. drugi etap reformy Wspólnej Polityki Rolnej zapoczątkowanej w 2003 r. w Luksemburgu, podczas którego Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o rozpoczęciu procesu odłączania od produkcji płatności dla producentów chmielu (rozporządzenie Rady (WE) nr 864/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy

wsparcia dla rolników oraz dostosowujące je w następstwie przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Litwy, Łotwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji do Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 161 z 30.04.2004, str. 48; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 136)). Do końca 2009 r. państwa członkowskie miały możliwość pozostawienia do 25% dotychczasowych płatności w formie związanej z produkcją. Po tym okresie całość płatności do chmielu zostaje oddzielona od produkcji, czyli będzie wypłacana w formie płatności historycznej.

Przyjęte przez Radę Unii Europejskiej rozwiązanie oddziałuje również na formę krajowych płatności uzupełniających dla plantatorów chmielu stosowanych w Polsce, a mianowicie: poziom wsparcia w ramach krajowych płatności uzupełniających nie może być powiązany z produkcją w wyższym stopniu niż ma to miejsce w krajach UE-15. Oznacza to, że do 2009 r. maksymalnie 25 % pomocy można było skierować do tej grupy beneficjentów jako płatności związane, a pozostała część wynikająca z zasady stopniowego dochodzenia do pełnego poziomu dopłat (ang. phasing-in) musiała zostać rozdzielona na podstawie kryteriów historycznych.

Począwszy od 2010 r., zgodnie z rozwiązaniem przyjętym w krajach UE-15, również w Polsce całość płatności dla producentów chmielu musi zostać odłączona od produkcji. W związku z tym w zmienianej ustawie proponuje się uchylić przepis art. 7 ust. 2 pkt 1, stanowiący podstawę prawną do wypłaty płatności związanej do chmielu, i całość środków przeznaczonych dla tych rolników wypłacić w formie płatności niezwiązanej na dotychczasowych zasadach. Będzie to oznaczać, że płatności niezwiązane dla producentów chmielu, w wysokości podwyższonej o część płatności dotychczas realizowaną jako związana, będą nadal kierowane do tych rolników z odniesieniem do roku referencyjnego, jaki został przyjęty w 2007 r., tj. proporcjonalnie do powierzchni uprawy chmielu prowadzonej w 2006 r.

W zmienianej ustawie nadaje się nowe brzmienie art. 7 ust. 2 pkt 3, tak aby krajowe płatności uzupełniające w tzw. Sektorze I (uzupełniająca płatność podstawowa), poza dotychczasowymi uprawami, obejmowały również powierzchnie, na których nie jest prowadzona uprawa. Rozwiązanie to ma zapewnić całkowite odłączenie od produkcji przedmiotowego wsparcia.

Stosowany dotychczas w Polsce program wsparcia w Sektorze I zawiera elementy wsparcia związanego z produkcją, a mianowicie pomoc jest przyznawana jedynie w przypadku, gdy na kwalifikującej się powierzchni jest prowadzona konkretna uprawa (jeden z rodzajów roślin objętych programem).

Począwszy od 2010 r. całość dopłat w sektorze upraw polowych w krajach UE-15 zostaje oddzielona od produkcji przez włączenie do systemu SPS (ang. single payment scheme), co zostało potwierdzone postanowieniami przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej. W tym kontekście należy dokonać pełnego odłączenia od produkcji w ramach systemu uzupełniających płatności bezpośrednich w odniesieniu do Sektora I. Rozwiązanie to jest zgodne z wytycznymi Komisji Europejskiej. Konsekwencją tej zmiany jest nadanie nowego brzmienia art. 24c, tak aby upoważnić ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia szczegółowych warunków, jakim powinny odpowiadać grunty, na których nie jest prowadzona uprawa (dotychczasowe upoważnienie dotyczyło jedynie szczegółowych warunków uprawy poszczególnych roślin). Ponadto jest konieczne odpowiednie dostosowanie brzmienia art. 35 pkt 1 zmienianej ustawy, tj. zamiast wyrażenia „wielkość powierzchni upraw roślin” proponuje się użyć wyrażenia „wielkość powierzchni”, tak aby zmieniany przepis odnosił się również do powierzchni, na których nie jest prowadzona uprawa.

Kolejną zmianą wynikającą z przepisów rozporządzenia nr 73/2009 jest dodanie przepisów, które będą stanowiły podstawę prawną do realizacji wsparcia specjalnego, o którym mowa w art. 68 tego rozporządzenia. Zgodnie z art. 131 rozporządzenia nr 73/2009, nowe państwa członkowskie stosujące system jednolitej płatności obszarowej (a więc również Polska) mogą zdecydować o wykorzystaniu do 10 % środków finansowych przeznaczonych na jednolite płatności obszarowe na wsparcie specjalne, o którym mowa w art. 68 tego rozporządzenia. Na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów art. 69 rozporządzenia nr 1782/2003 wsparcie specjalne mogło być stosowane jedynie w krajach UE-15.

Przepisy art. 68 rozporządzenia nr 73/2009 określają szereg działań, które mogą być finansowane w ramach tego mechanizmu. Spośród wskazanych w tym przepisie możliwości Polska zamierza stosować:

- 1) specjalną płatność obszarową do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, stanowiącą wsparcie specjalne z tytułu prowadzenia określonych rodzajów gospodarki rolnej, które mają znaczenie dla ochrony lub poprawy stanu środowiska, o którym mowa w art. 68 ust. 1 lit. a (i) ww. rozporządzenia,
- 2) płatność do krów i owiec, stanowiącą wsparcie specjalne ukierunkowane na szczególne niedogodności, których doświadczają rolnicy w sektorze mleczarskim, wołowiny i cielęciny, mięsa baraniego na obszarach wrażliwych pod względem gospodarczym lub środowiskowym lub – w tych samych sektorach – z tytułu wrażliwych gospodarczo rodzajów gospodarki rolnej, o którym mowa w art. 68 ust. 1 lit. b ww. rozporządzenia.

O planowanych formach wsparcia specjalnego Polska poinformowała Komisję Europejską zgodnie z wymogami art. 50 ust. 3 i częścią A załącznika IV rozporządzenia nr 1120/2009. W informacji tej Polska poinformowała, że na wsparcie specjalne zamierza przeznaczyć kwotę 40,8 mln euro rocznie, w tym:

- 1) 10,8 mln euro na specjalną płatność obszarową do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych,
- 2) 28,5 mln euro na płatność do krów,
- 3) 1,5 mln euro na płatność do owiec.

Całkowita kwota wsparcia specjalnego wyniesie zatem ok. 1,3 % środków finansowych przeznaczonych dla Polski na jednolite płatności obszarowe. Rozwiązanie to spowoduje, że wprowadzenie wsparcia specjalnego, finansowanego z odpowiedniej redukcji krajowej koperty finansowej, zasadniczo nie wpłynie na stawkę jednolitej płatności obszarowej. Rozwiązanie to jest możliwe dzięki uzyskaniu przez Polskę, w toku przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej (ang. Health Check), dodatkowych środków finansowych w wysokości ok. 30 mln euro rocznie.

Specjalna płatność obszarowa do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych będzie realizowana w formie rocznej płatności do hektara przedmiotowych upraw. Cele tego programu są skoncentrowane wokół pozytywnego oddziaływania upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych na środowisko i gospodarkę rolną w rezultacie zwiększenia ich udziału w strukturze upraw, ograniczenia stosowania mineralnych nawozów azotowych, zwiększenia pojemności sorpcyjnej i wodnej gleb, a tym samym zmniejszenia ryzyka migracji biogenów i pozostałości środków ochrony roślin do wód podziemnych, poprawy naturalnej produktywności gleb i ich lepszej adaptacji do zmian klimatu dzięki zwiększeniu zawartości materii organicznej i poprawie struktury, ograniczeniu zużycia energii niezbędnej do produkcji i stosowania nawozów azotowych, co dodatkowo przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych.

W projekcie ustawy proponuje się wprowadzenie definicji wsparcia specjalnego (art. 2 pkt 13 zmienianej ustawy). Warunki przyznawania wsparcia specjalnego ustanowiono w dodawanych w art. 7 zmienianej ustawy ust. 2b – 2e.

W stosunku do specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych proponuje się, aby płatność ta przysługiwała rolnikowi spełniającemu warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej, jeżeli złożył wniosek o przyznanie tej płatności. Wsparcie to będzie można

uzyskać do powierzchni uprawy roślin objętych tym mechanizmem uprawianych w plonie głównym, do których została przyznana jednolita płatność obszarowa (art. 7 ust. 2b pkt 1 zmienianej ustawy).

Ponadto w art. 7 ust. 2d zmienianej ustawy określono zasadę, że powierzchnia upraw, do której ma zostać przyznana specjalna płatność obszarowa do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, nie może być objęta pomocą w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wynika to z konieczności zapewnienia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, że dane działanie jednego beneficjenta nie jest finansowane wielokrotnie przez wspólnotowe środki finansowe pochodzące z różnych programów (tzw. podwójne finansowanie). Zasada ta została określona w art. 38 ust. 2 rozporządzenia nr 1120/2009.

W art. 7 ust. 4 pkt 1 zmienianej ustawy, dotyczącym sposobu ustalania wysokości płatności, proponuje się włączenie specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych do skrótu „płatności obszarowe” obejmującego również pozostałe płatności stosowane w tej formie, tj. jednolitą płatność obszarową, przejściowe płatności z tytułu owoców miękkich oraz płatności uzupełniające. Dzięki temu pozostałe dotychczasowe przepisy zmienianej ustawy, dotyczące wsparcia mieszczącego się pod pojęciem „płatność obszarowa”, obejmą również specjalną płatność obszarową do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych bez konieczności odrębnego dostosowywania poszczególnych przepisów zmienianej ustawy. Rozwiązanie takie jest możliwe, ponieważ projektowane wsparcie będzie miało charakter płatności powierzchniowej i będzie funkcjonowało na tych samych zasadach co pozostałe płatności obszarowe dotychczas uregulowane w zmienianej ustawie.

W art. 17 ust. 1 pkt 2 zmienianej ustawy dodaje się lit. e przewidującą ustanowienie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, gatunków roślin, do uprawy których może zostać przyznana specjalna płatność obszarowa do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych. Względy praktyczne związane z technologią uprawy poszczególnych gatunków roślin strączkowych oraz motylkowatych drobnonasiennych, a także ograniczone zasoby finansowe przeznaczone na przedmiotowe wsparcie, powodują konieczność upoważnienia ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia gatunków roślin, do których pomoc ta może zostać przyznana. Jednocześnie określenie takiej precyzyjnej listy zapewni podanie rolnikom pełnej informacji w tym zakresie.

Płatność do krów i owiec będzie realizowana w formie płatności związanych z liczbą zwierząt aktualnie utrzymywanych przez danego producenta. Należy zaznaczyć, że wsparcie specjalne, które Polska zamierza stosować w stosunku do krów i owiec, wykorzystuje możliwość dla państw członkowskich zawartą w art. 68 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 73/2009, który przewiduje możliwość ustanowienia wsparcia ukierunkowanego na szczególne niedogodności, których doświadczają rolnicy w sektorze mleczarskim, wołowiny i cielęciny, mięsa baraniego i koziego oraz w sektorze ryżu na obszarach wrażliwych pod względem gospodarczym lub środowiskowym lub – w tych samych sektorach – z tytułu wrażliwych gospodarczo rodzajów gospodarki rolnej. Jednocześnie zgodnie z art. 68 ust. 3 akapit pierwszy wyżej wymienionego rozporządzenia, przedmiotowe wsparcie może zostać przyznane tylko w zakresie, który jest niezbędny, aby stworzyć zachętę do utrzymania obecnych poziomów produkcji.

Wsparcie to ma zatem charakter regionalny, co wymaga określenia rejonów, w których pomoc ta może być przyznawana. Jednocześnie w art. 45 rozporządzenia nr 1120/2009 ustawodawca wspólnotowy doprecyzował ten obowiązek dla państwa członkowskiego, wskazując kryteria, które powinny być brane pod uwagę przy określaniu rejonów, w których przyznawane jest wsparcie, tj.: w szczególności strukturę i warunki produkcji. W Polsce występuje duże regionalne zróżnicowanie pod względem zarówno struktury rolnictwa, infrastruktury rynkowej, jak i warunków środowiskowych, co przejawia się także w zróżnicowaniu tendencji zmian pogłowia bydła i owiec w ostatnich latach i poziomie obsady tych zwierząt. Proponuje się, aby rejony wrażliwe pod względem gospodarczym lub środowiskowym, w których będzie przyznawane wsparcie specjalne w tej formie, zostały określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw rolnictwa (art. 17 ust. 1 pkt 2 lit. d zmienianej ustawy).

Warunki przyznania płatności do krów i owiec określono w art. 7 ust. 2b pkt 2, ust. 2c oraz 2e zmienianej ustawy.

We wprowadzeniu do wyliczenia w projektowanym art. 7 ust. 2b zmienianej ustawy ustanawia się taką samą zasadę jak dla specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, tj. że płatność do krów i owiec przysługuje rolnikowi, który w danym roku spełnia warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej i złożył wniosek o przyznanie tej płatności.

W art. 7 ust. 2b pkt 2 zmienianej ustawy zawarto przepisy precyzujące, jakie zwierzęta mogą zostać objęte przedmiotową płatnością, tj. samica gatunku bydło domowe (*Bos taurus*) mająca co najmniej 36 miesięcy życia oraz samica gatunku owca domowa (*Ovis aries*)

mająca co najmniej 18 miesięcy życia. Przyjęty wiek zwierząt spowoduje, że płatnością zostaną objęte samice w pełni dojrzałe rozplodowo z reguły po pierwszym cieleniu lub koceniu. Skierowanie wsparcia do samic w wieku rozplodowym jest podyktowane następującymi przesłankami:

- 1) ta kategoria zwierząt decyduje o utrzymaniu produkcji na danym terenie. Zwierzęta młodsze mogą być bowiem przedmiotem znaczących przemieszczeń, w tym także międzynarodowych (handel, ubój),
- 2) stado zwierząt młodszych nie musi odzwierciedlać faktycznego poziomu produkcji w gospodarstwie i regionie – może być wynikiem krótkoterminowej i nietrwałej reakcji na wprowadzone niniejszym instrumentem zachęty finansowe,
- 3) środki finansowe, jakie mogą zostać przeznaczone na przedmiotowe wsparcie, są ograniczone.

W art. 7 ust. 2b pkt 2 lit. a zmienianej ustawy określono warunki uzyskania płatności do krów, tj. że płatność ta przysługuje, jeżeli rolnik posiada nie więcej niż 10 krów. Program jest zatem skierowany do gospodarstw prowadzących chów bydła na niewielką skalę (nie więcej niż 10 krów). Gospodarstwa te, w szczególności utrzymujące bydło mleczne, znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej, a skala prowadzonej w nich produkcji powoduje, że ewentualne niekorzystne czynniki wpływające na warunki gospodarowania są w ich przypadku znacznie dotkliwsze niż ma to miejsce w przypadku gospodarstw większych. Przyjęcie maksymalnej liczby posiadanych zwierząt jest ponadto zgodne z celem tego wsparcia wyrażonym w art. 68 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia nr 73/2009, jakim jest utrzymanie produkcji na niezmienionym poziomie, a nie tworzenie zachęty do jego zwiększania.

W przypadku owiec proponuje się utworzenie programu skierowanego do gospodarstw, w których liczba owiec jest równa co najmniej 10 sztukom, co znalazło odzwierciedlenie w art. 7 ust. 2b pkt 2 lit. b zmienianej ustawy. Przyjęta minimalna liczba 10 owiec, których posiadanie pozwala na uzyskanie płatności, jest zbieżna z warunkiem obowiązującym w państwach stosujących związane z produkcją płatności do owiec w ramach systemu płatności jednolitej (SPS). Zgodnie z art. 101 ust. 3 rozporządzenia nr 73/2009, państwa członkowskie stosujące płatności związane z produkcją owiec określają minimalną liczbę zwierząt, których powinien dotyczyć wnioski o przyznanie tych płatności, a liczba ta nie może być mniejsza niż 10.

W art. 7 ust. 2c zmienianej ustawy zawarto zasadę, że płatność do krów i owiec przysługuje jedynie do tych zwierząt, które znajdują się w rejonie wrażliwym pod względem

gospodarczym lub środowiskowym (określonym, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa). Jednocześnie w przypadku owiec ustalono warunek, że w rejonie objętym programem musi się znajdować co najmniej 10 sztuk tych zwierząt, a więc minimalna liczba uprawniająca do uzyskania płatności (proponowany art. 7 ust. 2b pkt 2 lit. b). Z uwagi na fakt, że program ten w przypadku krów nie zakłada minimalnej, a jedynie maksymalną liczbę posiadanych zwierząt, nie ma konieczności ustanawiania analogicznego warunku (w każdym przypadku płatność zostanie przyznana do zwierząt znajdujących się w rejonie wrażliwym).

Biorąc pod uwagę bardzo szybkie tempo koncentracji regionalnej chowu bydła, w szczególności mlecznego, płatności te mogą przyczynić się do bardziej zrównoważonego regionalnego rozkładu tej produkcji w przyszłości i tym samym do bardziej zrównoważonego rozwoju rolnictwa w Polsce. Podczas gdy utrzymanie pewnego minimalnego poziomu stada lub obsady jest warunkiem zrównoważonego pod względem środowiskowym rozwoju produkcji rolnej w regionach o szybkim spadku pogłowia, zbyt szybka intensyfikacja lub wzrost obsady zwierząt w innych regionach kraju może być niewskazany pod względem środowiskowym.

Opisane warunki posiadania zwierząt muszą zostać spełnione na dzień 31 maja danego roku (art. 7 ust. 2b pkt 2 lit. a i b zmienianej ustawy), co powinno być potwierdzone odpowiednim wpisem do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych prowadzonego na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (część wspólna wyliczenia w art. 7 ust. 2b pkt 2 zmienianej ustawy). Przyjęta data posiadania zwierząt (dzień 31 maja danego roku) jest zbieżna z warunkiem posiadania obowiązującym w stosunku do gruntów, do których jest przyznawana jednolita płatność obszarowa. Rozwiązanie to pozwoli na ujednoczenie zasad postępowania w przypadkach przekazania lub dziedziczenia gospodarstwa. Płatności do krów i owiec, tak jak płatności do gruntów rolnych objętych wnioskiem o ich przyznanie, będą przyznawane przejmującemu – w przypadku przekazania gospodarstwa przed dniem 31 maja, lub przekazującemu – jeżeli przekazanie nastąpiło po tym dniu. W celu realizacji tego założenia wprowadza się odpowiednie zmiany w art. 21 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 oraz ust. 5a zmienianej ustawy. Podobnie w przypadku dziedziczenia, w stosunku do płatności do krów i owiec, będą obowiązywać te same zasady co dotychczas w stosunku do płatności do gruntów. Znajduje to odzwierciedlenie w zmianach wprowadzanych w art. 22 ust. 1 oraz 6 – 8.

Jednocześnie ustanowienie daty posiadania zwierzęcia na jeden dzień wymaga ustanowienia przepisów precyzujących sposób postępowania, w przypadku gdy w danym

dniu zwierzęta są przedmiotem współposiadania (nowe brzmienie art. 7 ust. 7 zmienianej ustawy) oraz w przypadku gdy w tym dniu nastąpiło przeniesienie posiadania zwierzęcia (art. 7 ust. 7a zmienianej ustawy).

W art. 7 ust. 2e zmienianej ustawy wyłączono z płatności do krów i owiec zwierzęta objęte pomocą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (tzw. „zakaz podwójnego finansowania” – tak jak w przypadku specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych).

W art. 7 ust. 4 zmienianej ustawy dostosowano przepisy dotyczące sposobu ustalania wysokości płatności, tak aby obejmowały one również wsparcie specjalne. W art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. c zmienianej ustawy zawarto natomiast upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych stawek wsparcia specjalnego.

Poza wyżej opisanymi przepisami dotyczącymi płatności do krów i owiec jest niezbędne dostosowanie treści innych przepisów zmienianej ustawy, w celu objęcia tych płatności tymi przepisami zmienianej ustawy, które dotychczas obowiązywały w stosunku do wszystkich płatności objętych ustawą i które będą miały zastosowanie również do wsparcia specjalnego (specjalnych płatności obszarowych do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych oraz płatności do krów i owiec). W tym celu nadaje się nowe brzmienie następującym przepisom zmienianej ustawy:

- 1) art. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a i c dotyczącym zakresu ustawy,
- 2) art. 3 ust. 2 dotyczącemu zasad obowiązujących w postępowaniu w sprawach dotyczących płatności,
- 3) art. 4 ust. 1 ustanawiającemu Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa agencją płatniczą w rozumieniu przepisów wspólnotowych,
- 4) art. 5 ust. 1 ustanawiającemu właściwość kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach dotyczących płatności,
- 5) art. 7 ust. 5 precyzującemu, że każda z płatności za dany rok może zostać przyznana tylko raz,
- 6) art. 18 ust. 1, 2 i 5 określającym zasady składania wniosków o przyznanie płatności,
- 7) art. 19 dotyczącemu decyzji w sprawach przyznania płatności,
- 8) art. 24b ust. 1, 3 i 6 mającym zastosowanie w przypadku konieczności dokonania redukcji płatności,

- 9) art. 24c zawierającym upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia szczegółowych warunków lub szczegółowego trybu przyznawania lub wypłaty poszczególnych płatności,
- 10) art. 25 ust. 1 i 6 dotyczącym wniosków o przyznanie płatności,
- 11) art. 27 ust. 1 oraz 3 – 7 dotyczącym postępowania w przypadku śmierci rolnika, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności,
- 12) art. 31 ust. 8 dotyczącemu składania oświadczeń o zrealizowaniu działań naprawczych,
- 13) art. 37 dotyczącemu terminów wypłaty płatności oraz zasad przyznawania płatności zaliczkowych,
- 14) art. 37a ust. 3 dotyczącemu zmniejszeń i wykluczeń z płatności,
- 15) art. 37b ust. 2 i 3 dotyczącym zmiany w decyzji w sprawie przyznania płatności obszarowych, płatności cukrowej, płatności do pomidorów, płatności do zwierząt, w przypadku gdy rolnik nie zrealizował działań naprawczych w terminie wskazanym w raporcie z czynności kontrolnych,
- 16) art. 37c pkt 3 zawierającym upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia wielkości zmniejszenia poszczególnych płatności w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom,
- 17) art. 38 regulującym sposób postępowania w przypadku braku możliwości przekazania płatności rolnikowi,
- 18) art. 39 dotyczącemu stosowania art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do decyzji w sprawie przyznania płatności,
- 19) art. 40 dotyczącemu postępowania w przypadku nienależnie lub nadmiernie pobranych środków niższych niż 100 euro,
- 20) art. 40a wyłączającym możliwość przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelewu) w odniesieniu do należności ustalonych w decyzji o przyznaniu płatności.

Rozporządzenie nr 73/2009 wprowadziło zmianę w odniesieniu do warunków kwalifikowalności do jednolitej płatności obszarowej tzw. „zagajników o krótkiej rotacji”. Dotychczas do wsparcia kwalifikowały się jedynie te uprawy zagajników o krótkiej rotacji, które były prowadzone z przeznaczeniem na cele energetyczne. Począwszy od 2009 r. do wsparcia zostały zakwalifikowane wszystkie zagajniki o krótkiej rotacji niezależnie od ich przeznaczenia. Jednocześnie zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. n rozporządzenia nr 1120/2009, od 2010 r. państwo członkowskie określa listę gatunków drzew, które mogą

być wykorzystywane jako zagajniki o krótkiej rotacji, oraz wskazuje dla każdego z tych gatunków maksymalny cykl zbioru.

W związku z powyższą zmianą przepisów wspólnotowych zachodzi konieczność dostosowania przepisów zmienianej ustawy. W art. 7 w ust. 1 nadaje się nowe brzmienie pkt 1, określając, że działka rolna przeznaczona pod uprawę zagajnika o krótkiej rotacji powinna obejmować jednolitą gatunkowo uprawę o powierzchni co najmniej 0,1 ha. Oznacza to, że uprawy te będą deklarowane przez rolników jako odrębna grupa upraw, a więc będą stanowiły odrębną działkę rolną. Dzięki temu będzie możliwe zlokalizowanie upraw zagajników i poddanie ich odpowiednim kontrolom. Ponadto ustalenie zasady, że uprawa zagajnika powinna być jednolita gatunkowo, pozwoli na wykluczenie z płatności zalesień, a więc obszarów, które nie stanowią działalności rolniczej.

Jednocześnie w art. 17 w ust. 4 zmienianej ustawy dodaje się pkt 6 zawierający upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz ministra właściwego do spraw rynków rolnych do określenia gatunków drzew, których uprawa stanowi zagajniki o krótkiej rotacji, wraz z maksymalnym cyklem zbioru dla każdego z tych gatunków.

Poza wyżej opisanymi zmianami wynikającymi bezpośrednio z konieczności wdrożenia postanowień rozporządzenia nr 73/2009, nr 1122/2009, nr 1121/2009, nr 1120/2009, w projekcie ustawy zawarto również inne przepisy, mające na celu usprawnienie funkcjonowania systemów wsparcia bezpośredniego.

W art. 7 w ust. 1 zmienianej ustawy z wprowadzenia do wyliczenia usunięto warunek, że grunty rolne, do których przysługuje jednolita płatność obszarowa, muszą kwalifikować się do objęcia tą płatnością zgodnie ze stosownymi przepisami wspólnotowymi. Warunek ten wynika z definicji gruntów rolnych zawartej w art. 2 pkt 16 zmienianej ustawy.

W art. 7 zmienianej ustawy dodaje się ust. 1a ustanawiający zasadę, że jednolita płatność obszarowa przysługuje do powierzchni gruntów rolnych nie większej niż maksymalny kwalifikowalny obszar, o którym mowa w art. 6 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1122/2009, określony w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wprowadzenie pojęcia maksymalnego kwalifikowalnego obszaru jest związane ze zmianą brzmienia art. 6 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1122/2009. Zgodnie z nowym brzmieniem ww. artykułu „Na potrzeby systemu płatności jednolitej lub systemu jednolitej płatności obszarowej odnośnie do każdej działki referencyjnej określa się maksymalny kwalifikowalny obszar.”. Obszar ten będzie wyznaczany na podstawie faktycznej powierzchni użytkowanej rolniczo w ramach

działki referencyjnej z uwzględnieniem wszelkich źródeł informacji dostępnych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i wykorzystywanych do prowadzenia Systemu Identyfikacji Działek Rolnych. Ponadto maksymalny obszar kwalifikowalny, do którego będą przyznawane płatności obszarowe będzie określany jako różnica powierzchni między powierzchnią całkowitą działki referencyjnej a terenami nieuprawnionymi do płatności (np. lasy, wody, drogi, siedliska mieszkalne). Powstałe w ten sposób powierzchnie użytkowane rolniczo będą poddawane kontroli administracyjnej wniosków o przyznanie płatności.

W art. 7 w ust. 2 zmienianej ustawy części wspólnej wyliczenia nadaje się nowe brzmienie, doprecyzowując, że płatności uzupełniające mogą zostać przyznane do powierzchni, do których została przyznana jednolita płatność obszarowa. Zgodnie z art. 132 ust. 2 rozporządzenia nr 73/2009, krajowe płatności uzupełniające powinny stanowić uzupełnienie wspólnotowych płatności bezpośrednich, co znajduje odzwierciedlenie w proponowanej zmianie.

Zawarte w zmienianej ustawie upoważnienia do określenia przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych stawek poszczególnych płatności (art. 17 ust. 1 pkt 1 i 1a, art. 24 ust. 6 oraz art. 24a ust. 7 zmienianej ustawy) proponuje się zmienić, tak aby określenie tych stawek nie było uzależnione od kursu wymiany euro stosowanego do przeliczania stawek płatności. Rozwiązanie to umożliwi coroczne rozpoczynanie prac nad przedmiotowymi projektami rozporządzeń jeszcze przed ustaleniem kursu wymiany na dany rok, tj. przed dniem 1 października, co może przyspieszyć realizację płatności. Przy obecnie obowiązującym rozwiązaniu prace nad przedmiotowymi rozporządzeniami mogą zostać rozpoczęte dopiero po dniu 1 października danego roku, co po uwzględnieniu czasu niezbędnego na przeprowadzenie procesu legislacyjnego może powodować opóźnienia w rozpoczęciu procesu naliczania płatności. Konsekwencją proponowanych zmian jest zmiana odwołania do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006 z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania agromonetarnego systemu dla euro w rolnictwie i zmieniającego niektóre rozporządzenia (Dz. Urz. UE L 365 z 21.12.2006, str. 52, z późn. zm.), zawartego w art. 37a ust. 1 zmienianej ustawy (brak możliwości stosowania skrótu tytułu tego rozporządzenia).

Ponadto w upoważnieniach do określenia stawek płatności uzupełniających oraz pomocy krajowej do owoców zawartych w art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 zmienianej ustawy dotychczasowe wytyczne nakazujące wzięcie pod uwagę (przy określaniu stawek) założeń do ustawy budżetowej zamieniono na wytyczne dotyczące możliwości budżetu

państwa. Zmiana taka zobowiąże organy wydające przedmiotowe rozporządzenia do wzięcia pod uwagę aktualnej sytuacji budżetu państwa.

W art. 19 ust. 2 zmienianej ustawy nadaje się nowe brzmienie, w sposób zapewniający, że w decyzji w sprawie przyznania płatności obszarowych i płatności do krów i owiec zostaną również określone wykluczenia tych płatności. Zgodnie z art. 72 ust. 2 rozporządzenia nr 1122/2009, w przypadku gdy rolnik celowo nie przestrzega wymogów lub norm w zakresie wzajemnej zgodności, może zostać wykluczony z możliwości otrzymania pomocy w kolejnym roku kalendarzowym. Zmiana brzmienia art. 19 ust. 2 ma zatem na celu stworzenie podstaw prawnych do wydawania decyzji w sprawie wykluczenia rolnika z pomocy, w przypadku gdy zostaną stwierdzone przesłanki, o których mowa w wyżej wymienionym przepisie wspólnotowym. Ponadto w proponowanym art. 19 ust. 2 pkt 2 wprowadza się przepis, który umożliwi Agencji ustalenie kwoty podlegającej odliczeniu zgodnie z art. 5b rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie akredytacji agencji płatniczych i innych jednostek, jak również rozliczenia rachunków EFRG i EFRROW (Dz. Urz. UE L 171 z 23.06.2006, str. 90, z późn. zm.). Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia państwa członkowskie odliczają wszelkie zaległe należności dłużnika, których wysokość zostanie ustalona zgodnie z prawem krajowym, od wszelkich płatności wypłacanych temu dłużnikowi ze środków publicznych pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Art. 19 ust. 6 zmienianej ustawy doprecyzowuje się, tak aby decyzje w sprawie przyznania płatności obszarowych oraz płatności do krów i owiec były wydawane od dnia określenia wysokości stawek tych płatności, a nie tylko wysokości stawek płatności uzupełniających, jak to zostało określone w dotychczasowych przepisach. Pojęcie „płatności obszarowe” obejmuje bowiem również jednolitą płatność obszarową oraz płatność do owoców miękkich (art. 7 ust. 4 pkt 1 zmienianej ustawy), które nie są płatnościami uzupełniającymi, a zatem decyzje w sprawie płatności obszarowych powinny być wydawane po określeniu wszystkich stawek tych płatności, a nie tylko ich części, jaką stanowią płatności uzupełniające.

W związku z wątpliwościami interpretacyjnymi, powstającymi zarówno po stronie rolników ubiegających się o przyznanie płatności, jak i organów administracji rozstrzygających o przyznaniu płatności, dotyczącymi możliwości przywracania terminu do dokonania czynności określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 oraz art. 22 ust. 2 zmienianej ustawy,

odpowiednio w art. 21 dodaje się ust. 8 określający, że termin na złożenie tzw. „wniosku transferowego”, składanego przez nabywcę w przypadku przekazania gospodarstwa, nie podlega przywróceniu. Analogiczny przepis dodaje się w art. 22 ust. 9 zmienianej ustawy, który dotyczy terminu na złożenie wniosku o wstąpienie do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności na miejsce spadkodawcy.

Terminy do dokonania czynności określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 oraz art. 22 ust. 2 zmienianej ustawy należy zakwalifikować jako terminy materialne, wyznaczające okres, w którym może nastąpić ukształtowanie praw lub obowiązków jednostki w ramach postępowania administracyjnego.

Jednoznaczne określenie charakteru ww. terminów uniemożliwi zatem organom właściwym w sprawach przyznawania płatności dowolną kwalifikację tych terminów, natomiast rolnikom ubiegającym się o przyznanie płatności jednoznacznie wskaże skutki uchybienia ww. terminom.

W art. 22 zmienianej ustawy nadaje się nowe brzmienie ust. 1, odstępując od wymogu objęcia przez spadkobiercę gruntów rolnych, które były objęte wnioskiem o przyznanie płatności (ust. 1 pkt 1). Z uwagi na fakt, iż płatności są przyznawane osobie będącej w posiadaniu gruntów rolnych w dniu 31 maja danego roku, wymóg ten wydaje się bezzasadny – rolnik składający wniosek o przyznanie płatności, który dokonałby zbycia gospodarstwa po dniu 31 maja otrzymałby płatności. Nie ma zatem powodów, aby pozbawiać tych płatności spadkobiercy takiego rolnika. Analogiczna zmiana dotyczy płatności historycznych (tzw. płatność zwierzęca oraz niezwiązana płatność do chmielu), o których mowa w pkt 2 zmienianego ust. 1.

W art. 24 ust. 1a pkt 2 i 3 zmienianej ustawy rozszerza się katalog osób, z którymi mogła być zawarta umowa dostawy buraków cukrowych w okresie referencyjnym uprawniająca do otrzymania płatności cukrowej. Poza dotychczasowymi: małżonkiem wnioskodawcy, jego spadkodawcą oraz przekazującym mu gospodarstwo rolne, została również uwzględniona umowa zawarta ze spadkodawcą małżonka rolnika wnioskującego o płatność cukrową oraz przekazującym gospodarstwo małżonkowi tego rolnika. Dotychczasowa praktyka stosowania przepisów dotyczących płatności cukrowej ujawniła przypadki, w których spadkobierca lub nabywca gospodarstwa rolnego nie mógł wnioskować o przyznanie płatności cukrowej, gdyż to jego małżonek był rolnikiem zarejestrowanym w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i ubiegającym się o płatności, a to z kolei wyklucza możliwość nadania temu spadkobiercy lub nabywcy drugiego numeru identyfikacyjnego i ubiegania się przez niego o płatność cukrową, gdyż w małżeństwie tylko

jedna osoba może mieć nadany numer identyfikacyjny. Projektowana zmiana wykluczy występujące niedogodności dzięki umożliwieniu małżonkowi spadkobiercy lub nabywcy gospodarstwa ubiegania się o płatność cukrową przysługującą dotychczas spadkodawcy lub zbywcy gospodarstwa. Konsekwencją tej zmiany jest nadanie nowego brzmienia art. 24 ust. 4 zmienianej ustawy.

Analogiczne rozwiązanie wprowadza się w stosunku do płatności do pomidorów (art. 24a ust. 2 pkt 3 i 4 zmienianej ustawy).

Ponadto w zmienianej ustawie w art. 24 dodaje się ust. 1b, a w art. 24a dodaje się ust. 2a, regulujące sytuację, w której w wyniku przekazania gospodarstwa do otrzymania odpowiednio płatności cukrowej oraz płatności do pomidorów jest uprawniony więcej niż jeden rolnik. Proponuje się przyznanie płatności temu z rolników, na którego pozostali wyrazili pisemną zgodę, co jest rozwiązaniem analogicznym do podejścia stosowanego dotychczas w stosunku do współposiadania gruntów rolnych objętych płatnościami obszarowymi (art. 7 ust. 7 zmienianej ustawy) czy w przypadku śmierci rolnika ubiegającego się o płatności obszarowe (art. 22 ust. 6 zmienianej ustawy).

W art. 24b ust. 4 zmienianej ustawy uaktualniono odwołanie do przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W art. 25 zmienianej ustawy dodaje się ust. 2a stanowiący, że do informacji dotyczącej maksymalnego kwalifikowalnego obszaru, przesyłanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz z formularzem wniosku o przyznanie płatności, nie stosuje się przepisów art. 77 § 4 zdanie drugie Kodeksu postępowania administracyjnego, które ustanawiają obowiązek zakomunikowania stronie – przed wydaniem decyzji – faktów znanych organowi z urzędu. Zgodnie z art. 12 ust. 3 rozporządzenia nr 1122/2009, wraz z formularzem wniosku rolnikowi należy przesłać informację dotyczącą maksymalnego kwalifikowalnego obszaru na danej działce ewidencyjnej. Natomiast zgodnie z art. 77 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego fakty znane organowi z urzędu należy zakomunikować stronie. W związku z tym przekazanie rolnikowi przedmiotowych informacji znanych organowi z urzędu wraz ze wstępnie wypełnionym formularzem wniosku (przed wszczęciem postępowania administracyjnego w sprawie przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego) pozwala na odstępnie od ponownego przekazywania tych informacji po wszczęciu postępowania w trybie art. 77 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego. Proponowany przepis spowoduje ograniczenie wydatków na obsługę administracyjną wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

W art. 31 ust. 6 oraz art. 31a ust. 10 zmienianej ustawy nadaje się nowe brzmienie przepisom odnoszącym się do raportu sporządzanego z czynności kontrolnych. Zmiana polega na rozszerzeniu zakresu informacji, które powinny być zawarte w raporcie, w przypadku stwierdzenia drobnej niezgodności, o której mowa w art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 73/2009, w szczególności w odniesieniu do terminu na podjęcie działań naprawczych. Termin ten określa właściwy organ kontrolny zgodnie z art. 71 ust. 3 rozporządzenia nr 1122/2009.

W art. 31a zmienia się brzmienie ust. 1 przez zmianę nazwy: „... specjalny organ kontroli ...” na „... organ kontroli ...”. Zmiana ta wynika z brzmienia nowego rozporządzenia nr 1122/2009.

W art. 31a zmienianej ustawy dodaje się ust. 10a, który wprowadza do przepisów regulujących zakres czynności kontrolnych Inspekcji Weterynaryjnej analogiczne rozwiązanie zastosowane w przypadku czynności kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, o których mowa w art. 31 ust. 8 zmienianej ustawy. Przedmiotowy przepis nakłada na rolnika obowiązek składania do kierownika biura powiatowego oświadczenia o podjęciu działań naprawczych, o których mowa w art. 24 ust. 2 akapit 3 rozporządzenia nr 73/2009, w przypadku stwierdzenia drobnych niezgodności. Zmiana ta wynika z faktu, iż kontrola wymogów wzajemnej zgodności jest przeprowadzana przez dwa organy kontrolne – Inspekcję Weterynaryjną oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które w raportach z kontroli niezależnie nakładają na rolników obowiązek podjęcia działań naprawczych w przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli przypadków drobnych niezgodności.

W art. 31c zmienianej ustawy uchyla się ust. 2, który zawierał upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do wydania, w drodze rozporządzenia, listy norm lub wymogów, których przestrzeganie może podlegać kontroli administracyjnej. Upoważnienie to jest obecnie bezprzedmiotowe, gdyż przepisy art. 49 rozporządzenia nr 1122/2009 dają państwom członkowskim możliwość przeprowadzania kontroli administracyjnych dla każdego z wymogów lub norm, jeżeli taka kontrola jest możliwa. W art. 37a projektu ustawy dodaje się ust. 3a. W projektowanym ustępie wskazuje się organy właściwe do celów przeprowadzenia ponownych kontroli mających na celu zweryfikowanie, czy rolnik zrealizował działania naprawcze we wskazanym w raporcie terminie, w sytuacji gdy odstąpiono od zmniejszenia lub wykluczenia z płatności, jeżeli zmniejszenie to lub wykluczenie było mniejsze bądź równe 100 euro. Dodanie przepisów w tym zakresie jest konieczne ze względu na przepisy wspólnotowe, które stanowią, iż właściwe władze podejmą

stosowne działania wymagane do zapewnienia, że rolnik usunie stwierdzone niezgodności oraz w związku z tym, iż kontrola wymogów wzajemnej zgodności jest przeprowadzana przez dwa organy kontrolne – Inspekcję Weterynaryjną oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W związku z przedmiotową zmianą konieczne było uchylene ust. 2 oraz dokonanie zmiany w brzmieniu ust. 3.

W art. 37b projektu ustawy zmienia się brzmienie ust. 2, w którym określa się sposób postępowania w przypadku gdy decyzja w sprawie przyznania płatności została wydana przed upływem terminu wskazanego w raporcie, a rolnik nie zrealizował działań naprawczych, o których mowa w art. 24 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia nr 73/2009. Zgodnie z art. 71 ust. 3 rozporządzenia nr 1122/2009, w przypadku gdy dany rolnik nie podjął działań naprawczych, stosuje się zmniejszenie. W związku z powyższym, w projektowanym ustępie określa się, iż zmniejszenia z tytułu stwierdzenia drobnej niezgodności dokonuje się przez zmianę decyzji w sprawie przyznania płatności obszarowych, płatności cukrowej, płatności do pomidorów lub płatności do krów i owiec. Ponadto dodaje się ust. 3, który stanowi, iż zmiana ww. decyzji jest dokonywana bez zgody strony.

W związku z tym, że termin oraz działania naprawcze są określane w raporcie z czynności kontrolnych, zmienia się brzmienie upoważnienia do wydania rozporządzenia dla przypadków, które uznaje się za drobną niezgodność, o której mowa w art. 37c pkt 2 zmienianej ustawy.

W art. 40 zmienianej ustawy dodaje się ust. 2, w którym określa się, iż przepisy ust. 1 tego artykułu, pozwalające na odstępianie od ustalenia kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności, w przypadku gdy kwota tych płatności nie jest wyższa od kwoty 100 euro, nie stosuje się do kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych z tytułu zmniejszenia lub wykluczenia, o których mowa w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 73/2009, jeżeli rolnik nie podjął działań naprawczych. Zmiana ta wynika z przepisów wspólnotowych, tj. art. 5a rozporządzenia nr 885/2006.

Pozostałe zmiany w ustawie o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego mają na celu jedynie uaktualnienie odwołań do przepisów wspólnotowych przywoływanych w zmienianej ustawie.

Przepisy art. 2 projektu ustawy zawierają zmiany do ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Zmiany odnoszące się do definicji: gospodarstwa rolnego, rolnika i działki rolnej wynikają ze zmian w przepisach Unii Europejskiej, do których należy wejście w życie:

- 1) rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz. Urz. UE L 30 z 31.01.2009, str. 16),
- 2) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 65).

W pkt 1 art. 2 projektu ustawy proponuje się ujednoczenie definicji płatności obowiązującej w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności z definicją zawartą w ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Proponuje się także uzupełnienie art. 4 zmienianej ustawy, który określa, z jakich elementów składa się krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, tworzony i prowadzony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przez dodanie systemu identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w art. 17 rozporządzenia nr 73/2009.

Zgodnie z brzmieniem ww. art. 17 system identyfikacji działek rolnych jest ustanawiany na podstawie map lub dokumentów ewidencji gruntów lub też innych danych kartograficznych. Korzysta się z technik skomputeryzowanego systemu informacji geograficznych, w tym najlepiej ortoobrazów lotniczych lub satelitarnych, przy zastosowaniu jednolitego standardu gwarantującego dokładność co najmniej równą dokładności kartografii w skali 1:10.000.

System Identyfikacji Działek Rolnych (ang. LPIS) to system pozwalający na jednoznaczną identyfikację położenia działki rolnej w przestrzeni oraz wyznaczenia maksymalnego kwalifikowalnego obszaru, do którego są przyznawane płatności obszarowe, zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1122/2009.

W związku z wprowadzeniem do przedmiotowego projektu ustawy w art. 4 pojęcia systemu identyfikacji działek rolnych, służącego do określania maksymalnego obszaru kwalifikowalnego, proponuje się w pkt 3 projektu uchylenie ust. 2 w art. 5.

Ponadto w pkt 5 projektu proponuje się dodanie art. 9a, w którym określa się elementy, z jakich składa się System Identyfikacji Działek Rolnych, oraz elementy wykorzystywane do jego prowadzenia. Zgodnie z ust. 1 ww. artykułu system zawiera wektorowe granice i powierzchnię maksymalnego kwalifikowalnego obszaru oraz identyfikatory działek ewidencyjnych zawarte w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego. Ponadto zgodnie z ust. 2 do prowadzenia systemu są wykorzystywane w szczególności: ortofotomapy cyfrowe sporządzane zgodnie z przepisami prawa geodezyjnego i kartograficznego, dane z ewidencji gruntów i budynków prowadzonej na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego, dane z wniosków o przyznanie płatności oraz wyniki z kontroli na miejscu, o których mowa w rozporządzeniu nr 1122/2009 oraz rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 74, z późn. zm.). Użyte w tym przepisie sformułowanie „ortofotomapy cyfrowe sporządzane zgodnie z przepisami Prawa geodezyjnego i kartograficznego” oznacza, że ortofotomapy są wykonywane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zgodnie z obowiązującymi standardami technicznymi, tzn. spełniają warunki opracowania ortofotomapy cyfrowej wynikające z wyżej wymienionych przepisów.

Celem formułowanego przepisu jest wyznaczenie rzeczywistej powierzchni kwalifikowanej określanej przy uwzględnieniu wszelkich możliwych źródeł informacji, takich jak: ortofotomapa oraz wyniki kontroli na miejscu, informacje uzyskane podczas kontroli administracyjnych, dane katastralne, które zawierają informacje o zmianach na działkach wynikających z przekwalifikowania gruntów lub informacje z materiałów graficznych, uzupełnianych przez rolników, będących w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, służące jednocześnie do aktualizacji systemu.

W art. 6 zmienianej ustawy regulującym prowadzenie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w formie elektronicznej poszczególnych elementów krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków

o przyznanie płatności proponuje się dodanie kolejnego elementu, jakim jest system identyfikacji działek rolnych.

W art. 11 zmienianej ustawy proponuje się powierzenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa opracowania formularza wniosku o wpis do ewidencji producentów. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż w celu usprawnienia realizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa działań związanych z wpisem do ewidencji producentów należy upoważnić Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do opracowania formularza wniosku o wpis do ewidencji producentów oraz wzoru zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określałby jedynie, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać ww. wniosek i zaświadczenie, zgodnie z art. 17 zmienianej ustawy.

Przepisy art. 3 projektu ustawy zawierają zmiany do ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

Wprowadzone zmiany mają na celu umożliwienie beneficjentom działania wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt w ramach PROW 2004 – 2006 składanie wniosku o przyznanie pomocy rolnośrodowiskowej i poprawy dobrostanu zwierząt na wspólnym formularzu z wnioskiem o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Wprowadzone zmiany w art. 5 ust. 6 w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, z późn. zm.) dają upoważnienie do wydania rozporządzenia w sprawie wzoru wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt.

Wzór wniosku o przyznanie pomocy z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt zostanie opracowany i udostępniony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zmiany wprowadzone w art. 5 ust. 4b, 4c oraz 7 zmienianej ustawy umożliwiają złożenie wniosku o przyznanie pomocy z tytułu realizacji działania wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, na formularzu umieszczonym na stronie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (przez Internet). W związku z tym, że celem tej zmiany jest umożliwienie beneficjentom przedmiotowego działania składania

wniosku na wspólnym formularzu z wnioskiem o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, zasadne jest, analogicznie jak w przepisach dotyczących systemów wsparcia bezpośredniego, ustanowienie przepisów umożliwiających również beneficjentom pomocy z tytułu realizacji działania wspieranie przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt złożenie wniosku przez Internet.

Jednocześnie proponuje się, aby przepisy dotyczące składania wniosku o przyznanie pomocy z tytułu realizacji działania wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, na formularzu umieszczonym na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, weszły w życie z dniem 15 marca 2011 r., czyli tego dnia, od którego będą stosowane przepisy art. 25 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, które stwarzają podstawę prawną do złożenia wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ponadto wprowadza się przepis przejściowy w celu zachowania w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 5 ust. 6 ustawy wymienionej w art. 3 do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 5 ust. 6 ustawy wymienionej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 5 lat od dnia jej wejścia w życie. Zachowanie w mocy ww. przepisów wykonawczych proponuje się na okres 5 lat z uwagi na konieczność przygotowania nowych procedur, dostosowania systemu informatycznego Agencji Płatniczej, a także skutecznego poinformowania o nich rolników.

W projekcie zaproponowano ponadto regulacje dotyczące zachowania w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie:

- 1) art. 17 ust. 1 pkt 2, art. 20 ust. 3, art. 24c, art. 25 ust. 6, art. 34 ust. 1 pkt 1 oraz art. 37c ustawy wymienionej w art. 1 do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie przepisów ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od dnia jej wejścia w życie, a jednocześnie wprowadza się możliwość dokonywania zmian tych przepisów w okresie, na jaki zostały utrzymane w mocy,
- 2) art. 17 ustawy wymienionej w art. 2 do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie przepisów ustawy wymienionej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od dnia jej wejścia w życie.

Ponadto proponuje się zachować w mocy przepisy wykonawcze wydawane corocznie na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i 1a, ust. 4 pkt 1, art. 24 ust. 6 oraz art. 24a ust. 7 ustawy wymienionej w art. 1, a więc rozporządzenie określające plony reprezentatywne roślin przeznaczonych na cele energetyczne oraz rozporządzenia dotyczące stawek poszczególnych płatności obowiązujących w zeszłych latach. Przepisy te będą miały zastosowanie do ewentualnych postępowań nadzwyczajnych dotyczących przyznania płatności za poprzednie lata, prowadzonych po wzruszeniu decyzji ostatecznej, do których nie mogą być stosowane przepisy dotyczące postępowań wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną.

W art. 8 projektu ustawy proponuje się utrzymanie przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy możliwości składania wniosku o wpis do ewidencji producentów i wydawania zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym na dotychczasowych formularzach. W związku z proponowaną zmianą upoważnienia zawartego w art. 17 zmienianej ustawy o krajowym systemie producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zgodnie z którą minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów oraz zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym, natomiast Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa określi wzór ww. formularza i zaświadczenia, konieczne jest zapewnienie możliwości składania wniosków na obowiązujących formularzach do czasu wydania przedmiotowego rozporządzenia i opracowania nowych wzorów formularza i zaświadczenia.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie w dniu 15 marca 2010 r., a więc w pierwszym dniu okresu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich za 2010 r. Proponowany termin wejścia w życie ustawy jest zatem ostatecznym terminem, w którym powinny zostać ustanowione podstawy prawne do składania takich wniosków. Proponowany termin wejścia w życie ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawa. Jeżeli ustawa nie wejdzie w życie w projektowanym terminie:

- 1) zaistnieje konieczność określenia przepisów przejściowych rangi ustawowej, które umożliwiłyby rolnikom ubieganie się o przyznanie nowych form wsparcia przed dniem wejścia w życie przepisów krajowych regulujących zasady przyznawania tego wsparcia,
- 2) zgodnie z obowiązującym brzmieniem zmienianej ustawy będzie możliwe ubieganie się przez rolników w 2010 r. o przyznanie również tych płatności, które zostały zniesione, np. płatności do upraw roślin energetycznych. Niemniej jednak, z uwagi na brak możliwości dalszego stosowania tego

wsparcia w całej Unii Europejskiej, mimo przepisów obowiązującej ustawy, wnioski takie musiałby zostać rozpatrzone negatywnie.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy ma na celu wykonanie przepisów Unii Europejskiej, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). W toku prac nad projektem ustawy żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania w trybie art. 7 wyżej wymienionej ustawy.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego znajdował się w Programie Prac Rządu na II półroczu 2009 r. z terminem realizacji przewidzianym na październik – grudzień 2009 r., jednakże ze względu na złożoną materię projektowanych regulacji, a także konieczność przeprowadzenia szerokich konsultacji zewnętrznych, projekt ustawy został zgłoszony do Programu Prac Rządu na I półroczu 2010 r. z terminem realizacji przewidzianym na styczeń – marzec 2010 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Projekt ustawy ma na celu uaktualnienie polskich przepisów prawnych w zakresie płatności bezpośrednich oraz przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, w szczególności w związku ze zmianami prawodawstwa wspólnotowego w tym zakresie. Ponadto zmiany przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej mają na celu umożliwienie beneficjentom działania wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt w ramach PROW 2004 – 2006, składanie wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej i poprawy dobrostanu zwierząt na wspólnym formularzu wraz z wnioskiem o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt ustawy dotyczy rolników korzystających do tej pory z płatności do upraw roślin energetycznych, rolników zakładających plantacje trwałe z przeznaczeniem na cele energetyczne, rolników korzystających z pomocy do rzepaku przeznaczonego na cele energetyczne oraz rolników zajmujących się uprawą chmielu.

Ponadto przepisy projektu ustawy będą miały zastosowanie do rolników utrzymujących krowy i owce oraz do rolników uprawiających rośliny strączkowe i motylkowate drobnonasienne.

Projekt ustawy dotyczy także rolników ubiegających się o wpis do ewidencji producentów.

2. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji z następującymi organizacjami społecznymi:

- 1) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
- 2) Sekretariatem Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 3) Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”,

- 4) Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”,
- 5) Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”,
- 6) Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”,
- 7) Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
- 9) Forum Związków Zawodowych,
- 10) Konfederacją Pracodawców Polskich,
- 11) Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
- 12) Business Centre Club,
- 13) Związkiem Rzemiosła Polskiego,
- 14) Radą Gospodarki Żywnościowej,
- 15) Krajową Radą Spółdzielczą,
- 16) Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- 17) Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- 18) Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego,
- 19) Krajowym Związkiem Plantatorów Chmielu,
- 20) Wielkopolskim Zrzeszeniem Plantatorów Chmielu,
- 21) Federacją Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych,
- 22) Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników,
- 23) Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych,
- 24) Krajową Radą Izb Rolniczych,
- 25) Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego,
- 26) Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku,
- 27) Polską Izbą Lnu i Konopi,
- 28) Związkiem Sadowników RP,
- 29) Związkiem Sadowników Polskich,
- 30) Towarzystwem Rozwoju Sadów Karłowych,
- 31) Polskim Związkiem Ogrodniczym,
- 32) Polską Izbą Ogrodniczą,

- 33) Krajową [Unią Polskiego Przemysłu Chłodniczego](#),
- 34) [Krajową Radą Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw](#),
- 35) Stowarzyszeniem Krajowa Unia Producentów Soków.

Spośród wyżej wymienionych organizacji uwagi do projektu ustawy zgłosiła jedynie Krajowa Rada Izb Rolniczych. Zastrzeżenia Rady budziła forma, w jakiej projekt ustawy został poddany konsultacjom społecznym. W opinii tej organizacji zmieniana ustawa powinna zostać przesłana do oceny w formie tekstu ujednoliconego, co ułatwiłoby jej analizę. Należy jednak zaznaczyć, że projekt ustawy został opracowany zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, a w dotychczasowej praktyce legislacyjnej forma ta nie budziła zastrzeżeń organizacji społecznych opiniujących projektowane akty prawne. Dodatkowo przygotowanie projektu w formie tekstu ujednoliconego wydłużyłoby prace nad przedmiotowym projektem.

Ponadto Krajowa Rada Izb Rolniczych zwróciła uwagę na trudności, jakie niesło ze sobą przesłanie do konsultacji społecznych projektu ustawy, w którym niektóre odwołania do przepisów wspólnotowych były niepełne, co wynikało z rozpoczęcia prac nad przedmiotowym projektem ustawy jeszcze przed opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej rozporządzeń Komisji (WE) nr 1120/2009, nr 1121/2009 oraz nr 1122/2009. Przyjęte rozwiązanie było jednak podyktowane koniecznością pilnego podjęcia prac legislacyjnych, gdyż projektowana ustawa powinna wejść w życie przed dniem 15 marca 2010 r., tj. przed pierwszym dniem okresu składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich objętych tą regulacją. Oczekiwanie z rozpoczęciem prac nad przedmiotowym projektem do dnia publikacji rozporządzeń wspólnotowych (która nastąpiła w dniu 2 grudnia 2009 r.) zagrażałoby wejściu w życie projektowanej ustawy w terminie niezbędnym dla rozpoczęcia procesu przyjmowania wniosków o przyznanie płatności.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że prace w Komisji Europejskiej nad treścią wymienionych rozporządzeń, w dniu przesyłania projektu ustawy do konsultacji społecznych, zostały już zakończone, a rozporządzenia te jedynie nie zostały jeszcze opublikowane. Ponadto projektowane przepisy zostały szczegółowo omówione w uzasadnieniu do projektu ustawy przesłanego do konsultacji społecznych.

Projekt ustawy uzupełniony o odwołania do rozporządzeń Komisji (WE) nr 1120/2009, nr 1121/2009 oraz nr 1122/2009 został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a informacja w tym zakresie została przekazana wyżej wymienionym organizacjom.

Kolejna uwaga Krajowej Rady Izb Rolniczych dotyczyła braku konieczności utrzymania w mocy przepisów regulujących zatwierdzanie odbiorców i pierwszych przetwórców roślin przeznaczonych na cele energetyczne, w kontekście zniesienia płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne. Uwaga ta nie została jednak uwzględniona, gdyż przepisy te powinny mieć nadal zastosowanie w stosunku do tych odbiorców i przetwórców, którzy przetwarzają na cele energetyczne rośliny pochodzące ze zbiorów dokonanych przed 2010 r.

Poza wyżej opisanymi uwagami Krajowa Rada Izb Rolniczych zgłosiła swoje zastrzeżenia do przewidywanych skutków pełnego odłączenia od produkcji płatności w Sektorze I. W swojej opinii Rada krytycznie odniosła się do przewidywanego, pośredniego skutku tego rozwiązania, jakim może być wzrost cen zbóż. Należy jednak wyjaśnić, że ten potencjalny efekt nie był celem wprowadzenia projektowanego rozwiązania, lecz został wskazany w ocenie skutków regulacji jako część informacji o wynikach analizy, która poprzedziła opracowanie projektu ustawy. Jedynym celem pełnego odłączenia od produkcji płatności w Sektorze I jest bowiem zapewnienie zgodności tego wsparcia z zasadami obowiązującymi w całej Unii Europejskiej. Jednocześnie wskazano, że efekt ten może złagodzić skutki ewentualnego obniżenia stawki płatności w wyniku zwiększenia powierzchni uprawionej do przyznania krajowych płatności uzupełniających w Sektorze I i w tym kontekście powinien być odczytywany jako korzystny dla tych producentów, których to obniżenie może dotknąć, tj. w szczególności dla producentów zbóż.

Pozostałe organizacje nie zgłosiły uwag do przesłanego projektu ustawy.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Wypłata płatności do upraw roślin energetycznych jest dokonywana ze środków wspólnotowych, tj. jest ona refundowana budżetowi Rzeczypospolitej Polskiej z budżetu Unii Europejskiej, a więc zniesienie tej płatności nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych.

Pomoc do plantacji trwałych, w wysokości do 50 % zryczałtowanych kosztów założenia plantacji, jest pomocą krajową wypłacaną ze środków budżetu państwa. Zniesienie tego wsparcia oznacza zatem brak dalszych, corocznych kosztów dla budżetu z tego tytułu. W 2008 r. przeznaczono na to wsparcie ok. 3,4 mln zł, natomiast w 2009 r. była to kwota ok. 5,5 mln zł.

Kolejne oszczędności dla budżetu będą wynikały ze zniesienia pomocy *de minimis* do rzepaku, która również jest realizowana z budżetu krajowego. W latach 2007 i 2008 przeznaczono na ten cel odpowiednio: 6,8 mln zł i 3,6 mln zł, natomiast za 2009 r. szacuje się, że wsparcie to wyniesie ok. 6 mln zł.

Środki na wsparcie specjalne dla rolników utrzymujących krowy i owce oraz dla rolników uprawiających rośliny strączkowe i motylkowate drobnonasienne będą w całości pochodziły ze środków wspólnotowych (z odpowiedniej redukcji koperty finansowej SAPS), a więc nie spowodują kosztów dla budżetu państwa.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oszacowała koszty związane z obsługą nowego mechanizmu pomocowego – wsparcia specjalnego. Większość kosztów pochłonie przygotowanie systemu informatycznego Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli w zakresie obsługi nowych schematów pomocowych (płatność obszarowa do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, płatność do krow i owiec). Niezbędna będzie modyfikacja systemu w zakresie:

- 1) wprowadzenia i kontroli kompletności wniosków o przyznanie płatności,
- 2) kontroli administracyjnej wniosków o przyznanie płatności, w tym kontroli krzyżowych z programami PROW – programy rolnośrodowiskowe,
- 3) weryfikacji wniosków po kontroli na miejscu,
- 4) naliczania płatności, tworzenia list zleceń płatności i wydawania decyzji.

Oszacowano, że koszty modyfikacji systemu wyniosą ok. 13,5 mln zł. Zostaną one pokryte ze środków będących w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jednocześnie w toku prac nad niniejszym projektem ustawy zobowiązano Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do podjęcia próby obniżenia tych kosztów.

Zmiany proponowane w art. 2 projektu ustawy dotyczące systemu identyfikacji działek rolnych (LPIS) nie pociągają za sobą dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa oraz nie mają wpływu na poziom zatrudnienia w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w roku bieżącym i w latach następnych. Budowa i aktualizacja systemu identyfikacji działek rolnych to statutowe działanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, na które środki finansowe na 2010 r. zostały zabezpieczone w ustawie budżetowej.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wsparcie specjalne dla rolników utrzymujących krowy i owce ma na celu utrzymanie produkcji w gospodarstwach mających trudności w związku ze szczególnymi uwarunkowaniami ekonomicznymi i środowiskowymi. Wprowadzenie tej formy pomocy ma więc zapobiegać ograniczeniu produkcji przez gospodarstwa objęte wsparciem, a zatem przyczyni się do zachowania obecnych miejsc pracy i źródeł utrzymania w tych gospodarstwach.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanej ustawy wpłynie korzystnie na poprawę konkurencyjności gospodarki i przedsiębiorczość, w tym przede wszystkim na funkcjonowanie gospodarstw rolnych z obszarów objętych programami wsparcia specjalnego.

Środki z programów wsparcia specjalnego stanowiące płatność do krów i owiec oraz specjalną płatność do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych zostaną skierowane do gospodarstw mających trudności w związku ze szczególnymi uwarunkowaniami ekonomicznymi i środowiskowymi. Przewiduje się, że pomoc ta, w szczególności płatność do krów i owiec, obejmie regiony typowo rolnicze charakteryzujące się największym w Polsce rozdrobnieniem gospodarstw oraz największym w kraju odsetkiem gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 4 ESU (ang. European Size Unit¹⁾). Płatność ta poprawi zatem sytuację ekonomiczną tych gospodarstw i przyczyni się do ograniczenia trudności ekonomicznych, które mają rolnicy w regionach wybranych do wsparcia.

Ponadto projektowane całkowite odłączenie płatności od produkcji w tzw. „Sektorze I” (grupa upraw podstawowych), zakładające zniesienie obowiązku uprawy wybranych gatunków roślin, przyczyni się do poprawy warunków gospodarowania zarówno producentów w sektorach objętych dotychczas wsparciem w Sektorze I, tj. przede wszystkim zboża (zwiększony udział w przychodach składnika niezależnego od produkcji), jak również rolników prowadzących uprawy objęte jedynie jednolitą płatnością obszarową (korzystniejsze wsparcie w przypadku zaniechania uprawy).

Dopuszczenie do krajowych płatności uzupełniających gruntów dotychczas nieobjętych tym wsparciem zwiększa ryzyko przekroczenia tzw. „powierzchni referencyjnej”

¹⁾ Europejska Jednostka Wielkości – przedstawia ekonomiczną wielkość gospodarstwa obliczoną na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich (1 ESU = 1 200 euro).

i w efekcie redukcji stawki tej płatności. Przewiduje się jednak, że przy zachowaniu całkowitego wsparcia w tym sektorze na maksymalnym dopuszczalnym poziomie ewentualne obniżenie stawki płatności zostanie zrównoważone przez:

- 1) możliwy wzrost cen zbóż w kraju,
- 2) zwiększenie dochodów tych rolników, którzy produkowałiby po kosztach przewyższających wartość rynkową zbóż (nie muszą produkować tylko po to, aby uzyskać płatność),
- 3) możliwe zwiększenie skłonności sektora przetwórstwa (w tym biopaliw) do stosowania zachęt cenowych (i dzięki umowom na dostawy) w celu zapewnienia pewności dostaw (taki efekt cenowy jest obserwowany w sektorze tytoniowym w reakcji na oddzielenie wprowadzone w 2007 r.).

Należy jednocześnie zaznaczyć, że wskazany możliwy efekt wzrostu cen zbóż jest warunkowy i dotyczy jedynie sytuacji, w której ewentualny spadek produkcji (o ile w ogóle nastąpi) spowodowałby przejście Polski z pozycji eksportera na pozycję importera netto. W świetle ostatnich trendów w zakresie wydajności produkcji zbóż (wzrost plonów – zbiory z 2009 r. mimo nie najlepszych warunków pogodowych osiągnęły poziom ok. 29,8 mln ton, tj. o 7,8 % więcej od zbiorów z 2008 r.²⁾), a także w zakresie zużycia krajowego (spadek w związku z ograniczeniem pogłowia trzody chlewnej – w końcu lipca 2009 r. pogłowiu trzody chlewnej wynosiło 14.278,6 tys. sztuk i było o 1.146,7 tys. sztuk, tj. o 7,4 % niższe od stanu notowanego w analogicznym okresie 2008 r.³⁾), taki scenariusz jest mało realny.

Spadek produkcji zbóż i tym samym jego wpływ na ewentualny wzrost ceny jest także mało realny z uwagi na koszty, jakie będą związane z utrzymaniem w dobrej kulturze rolnej gruntów, na których nie jest prowadzona uprawa roślin – niekoniecznie bardzo dużo mniejszych od tych ponoszonych w produkcji zbóż.

Warto również podkreślić, że nie przewiduje się, aby ewentualny efekt wzrostu cen zbóż mógł powodować skutki odczuwalne przez konsumentów końcowych produktów żywnościowych. Zboża mają stosunkowo mały udział w wartości towarowej produkcji rolnej (dla 2008 r. wynosił on 14 % – wartość zbóż 7 870 mln zł, towarowa produkcja rolnicza 56 335 mln zł⁴⁾), a produkcja rolna w wartości końcowych produktów żywnościowych na poziomie sprzedaży detalicznej w Polsce stanowi mniej niż 20 %, a zatem ewentualny wzrost

²) Informacja sygnałna „Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2009 r.” (Wyniki wstępne), GUS, 2009 r.

³) „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw”, nr 3/2009, GUS, 2009 r.

⁴) „Mały rocznik statystyczny Polski”, GUS, 2009 r.

cen zbóż np. o 5 % mógłby powodować co najwyżej 1 % wzrost cen gotowych produktów żywnościowych. Warto jednak zauważyć, że w Polsce istnieje coraz mniejszy związek między zmianami cen produktów rolnych a cenami detalicznymi żywności – w 2009 r. mimo kilkuprocentowego spadku cen surowców rolnych ceny detaliczne żywności wzrosły.

Ponadto przewiduje się, że ewentualne wystąpienie opisywanych skutków miałyby charakter przejściowy. Wzrost cen zbóż spowodowałby bowiem również wzrost zainteresowania tą uprawą, a w konsekwencji zwiększenie podaży tego produktu.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanej ustawy korzystnie wpłynie na rozwój regionalny, ponieważ będzie przeciwdziałać spadkowi dochodów polskich rolników w regionach objętych wsparciem specjalnym.

02_03zb